

Osvětová kampaň OECD zaměřená na bezpečnost lithium-iontových baterií a výrobků s lithium-iontovými bateriemi

14.10.2024 - | Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR

Ve dnech 8. - 9. října 2024 bylo na jednání výboru OECD pro spotřebitelskou politiku na ministerské úrovni oznámeno zahájení globální kampaně zaměřené na bezpečnost lithium-iontových baterií a výrobků poháněných lithium-iontovými bateriemi. Tuto kampaň podporuje i Ministerstvo průmyslu a obchodu.

Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (Organization for Economic Cooperation and Development – OECD) každoročně koordinuje globální osvětovou kampaň na bezpečnost spotřebitelských výrobků zaměřenou na různá témata. Tyto kampaně dávají příležitost členským státům OECD a všem účastníkům trhu upozornit na některé problémy v oblasti bezpečnosti spotřebitelských výrobků jednotným způsobem na globální úrovni.

Na svém jednání v dubnu 2023 pracovní skupina pro bezpečnost spotřebitelských výrobků (Working Party on Consumer Product Safety – WPCPS) odsouhlasila realizaci osvětové kampaně zaměřené na lithium-iontové baterie. Zájem zapojit se do této osvětové kampaně deklarovalo 23 států z celého světa, organizace Consumer International a některé hospodářské subjekty nebo poskytovatelé online tržišť. Osvětová kampaň byla zahájena na jednání výboru OECD pro spotřebitelskou politiku na ministerské úrovni, které se uskutečnilo ve dnech 8.- 9. 10. 2024, a potrvá do 31. ledna 2025.

Všechny informace použité v tomto článku vycházejí z podkladového dokumentu OECD „*Work Plan for OECCD 2024 Global Awareness Campaign on Lithium-ion Battery Safety Messaging and communication strategy – DSTI/CP/CPS(2024/REV1)*“.

Cíl osvětové kampaně

Osvětová kampaň zaměřená na zvýšení bezpečnosti spotřebitelských výrobků obsahujících lithium-iontové baterie cílí na:

- **zvyšování povědomí** o hlavních rizicích, které mohou výrobky s lithium-iontovými bateriemi představovat,
- **posílení informovanosti spotřebitelů** prostřednictvím vzdělávacích materiálů a rad při nákupu, používání, nabíjení, údržbě, skladování a bezpečné likvidaci lithium-iontových baterií,
- **podporu společného úsilí** mezi příslušnými úřady k řešení globálního problému ochrany spotřebitelů před nebezpečnými lithium-iontovými bateriemi a výrobky, které je obsahují,
- **podporu lepšího porozumění** hospodářských subjektů a poskytovatelů online tržišť **relevantním požadavkům** při prodeji výrobků napájených lithium-iontovými bateriemi, a to i při přeshraničním prodeji a při sdělování relevantních bezpečnostních informací spotřebitelům.

Nárůst používání lithium-iontových baterií ve spotřebitelských výrobcích

Lithium-iontové baterie se staly nepostradatelnými v mnoha průmyslových odvětvích a jsou všudypřítomné v každodenním životě. Spotřebitelé se stále více spoléhají na výrobky poháněné lithium-iontovými bateriemi a na pohodlí a ekologické výhody, které nabízí technologie dobíjení.

Komerční úspěch lithium-iontových baterií je způsoben jejich malými rozměry, vysokou hustotou energie a energetickou účinností, která převyšuje jiné typy baterií. Používají se k napájení celé řady spotřebních elektronických zařízení, včetně:

- osobních zařízení jako jsou mobilní telefony, tablety, laptopy,
- domácích spotřebičů a nářadí,
- hraček pro děti a herních konzolí jako jsou autíčka, auta a letadla na dálkové ovládání a přenosné videoherní konzole,
- systémů skladování obnovitelné energie, a
- vaporizátorů a elektronických cigaret.

Lehký a kompaktní design lithium-iontových baterií zlepšuje přenosnost výrobků, které pohánějí, což vede k pohodlí a mobilitě, kterou spotřebitelé u moderních výrobků hledají. Dobíjecí kapacita lithium-iontových baterií je navíc v souladu s požadavkem na udržitelnější spotřebu a na snižování plýtvání jednorázovými bateriemi.

Navzdory rozšířenosti lithium-iontových baterií si mnoho spotřebitelů neuvědomuje, že výrobky, které používají, obsahují baterie. Například průzkum ve Spojených státech (<https://ulse.org/news/new-ulse-poll-highlights-awareness-risk-lithium-ion-batteries>) ukazuje, že 48 % dospělých přiznává, že nemá žádné znalosti o lithium-iontových bateriích. Průzkum také ukazuje, že 43 % majitelů elektrokol si neuvědomuje, že jejich kolo obsahuje lithium-iontovou baterii.

Rizika spojená s lithium-iontovými bateriemi

Vzhledem ke svému složení představují lithium-iontové baterie pro spotřebitele určitá rizika, která vyžadují pozornost příslušných úřadů a potřebu zvýšit informovanost spotřebitelů. Jednou z významných obav je možné přehřátí a tepelný únik. Vzhledem k chemickému složení lithium-iontových baterií může docházet k nekontrolovanému vývinu tepla vedoucímu k uvolňování toxických plynů a v extrémních případech až k požáru nebo výbuchu s následkem vážných zranění a škod na majetku. Incidenty a případy stahování výrobků z oběhu, jako jsou chytré telefony, e-mobilní zařízení a solární akumulátory, podtrhují naléhavost řešení těchto rizik a zavedení přísných bezpečnostních opatření.

Mezi další zranění spojená s lithium-iontovými bateriemi patří popáleniny, vystavení chemikáliím a vdechování kouře

(<https://www.accc.gov.au/about-us/publications/lithium-ion-batteries-and-consumer-product-safety>).

Baterie, které jsou poškozené, vadné nebo postrádají řádnou certifikaci, představují zvýšené riziko iniciace tepelného úniku, čímž se zvyšuje pravděpodobnost požárů, výbuchů a jiných škod.

Hořlavá povaha elektrolytu v lithium-iontových bateriích je kritickým rizikovým faktorem. Jakékoli porušení krytu baterie může vystavit hořlavou kapalinu vnějšímu prostředí, což zvyšuje pravděpodobnost požáru, zejména pokud jsou baterie poškozeny nebo vystaveny extrémním podmínkám. Chování spotřebitelů, jako je správná manipulace a skladování a dodržování bezpečnostních pokynů, je zásadní pro zmírnění těchto potenciálních nebezpečí. Kromě toho by měly hospodářské subjekty hrát důležitou roli při zajišťování bezpečnosti lithium-iontových baterií. Hospodářské subjekty realizují různá bezpečnostní opatření, jako je dodávka bezpečných výrobků, poskytování pokynů pro bezpečné používání výrobků nebo stahování výrobků z oběhu, pokud

identifikují bezpečnostní rizika

(<https://www.ehs.washington.edu/resource/lithium-battery-safety-732>).

Navíc cyklický charakter nabíjení a vybíjení v lithium-iontových bateriích přispívá k postupné degradaci v průběhu času. Tato degradace nejen snižuje kapacitu baterie, ale také představuje riziko uvolňování těkavých sloučenin.

Nedávné zprávy společnosti UL Solutions ukazují nárůst nehod spojených s lithium-iontovými bateriemi, které mají za následek zranění a úmrtí (viz obrázek). Podle těchto zpráv mají spotřebitelské výrobky, jako jsou notebooky a mikromobilní zařízení, největší podíl na celkových zraněních a úmrtích.

Obrázek 1: Nárůst incidentů s lithium-iontovými bateriemi v čase (poznámka: data zahrnují incidenty hlášené do srpna 2024)

Obrázek 1: Nárůst incidentů s lithium-iontovými bateriemi v čase

Zdroj: Lithium-ion Battery Incident Reporting | UL Solutions

Je nezbytný komplexní přístup hospodářských subjektů, příslušných vnitrostátních úřadů a informované spotřebitele pro řízení a zmírnění rizik spojených s rozšířeným používáním lithium-iontových baterií. V rámci toho je nezbytné posílit vzdělávání spotřebitelů, aby byli spotřebitelé informováni o rizikových faktorech a způsobech, jak zmírnit rizika spojená s lithium-iontovými bateriemi, včetně rozpoznávání známek degradace a také bezpečného používání, recyklace a likvidace.

Kromě toho, mnoho spotřebitelů neví, že jejich výrobky, které každodenně používají, obsahují lithium-iontové baterie, a tak ani nejsou schopni zajistit jejich bezpečné používání. Iniciativy zaměřené na zvýšení informovanosti spotřebitelů a porozumění rizikům by se tedy měly zaměřit nejen na bezpečnost samotných lithium-iontových bateriích, ale také na výrobky, které lithium-iontové baterie obsahují.

Bezpečnost lithium-iontových baterií je klíčová pro pokračující rozvoj elektrické mobility a skladování obnovitelné energie. Bezpečnostní incidenty mohou ovlivnit důvěru spotřebitelů a zpomalit zavádění udržitelných technologií. Proaktivní přístup k bezpečnosti výrobků nejen chrání uživatele, ale také přispívá k cílům udržitelnosti, které spoléhají na řešení na bázi lithium-iontových baterií.

Rizika spojená s lithium-iontovými bateriemi jsou globální a přeshraniční, a proto je nutné spojit úsilí při řešení a zmírnění potenciálních nebezpečí. Osvětová kampaň poskytuje globální jedinečnou příležitost zvyšovat povědomí o rizicích spojených s výrobky obsahujícími lithium-iontové baterie.

Doporučení pro spotřebitele

Hlavní sdělení

- Lithium-iontové baterie pohání mnoho výrobků, které se každodenně používají, jako jsou telefony, laptopy a e-koloběžky.
- Lithium-iontové baterie se mohou přehřát a představovat riziko vzniku požáru.

Hlavní doporučení

Dodržujte následující rady k bezpečnému používání výrobků s lithium-iontovými bateriemi:

- při nákupu myslete na bezpečnost,
- používejte nabíječky a baterie doporučené pro daný výrobek,
- dodržujte návod výrobce,
- kontrolujte informace o stahování výrobků z oběhu,
- sledujte výrobky během nabíjení a pokud jsou plně nabity, odpojte je,
- nikdy nepoužívejte upravené nebo poškozené baterie,
- přestaňte používat baterie, výrobky a nabíječky, které se přehřívají, mají změněný tvar nebo poškozený povrch,
- skladujte je na bezpečných místech,
- recyklujte nebo likvidujte baterie bezpečně a nikdy je nevyhazujte do domovního odpadu.

Doporučení pro hospodářské subjekty a poskytovatele online tržišť

Hlavní sdělení

- Budte si vědomi vaší odpovědnosti týkající se zajištění bezpečnosti spotřebitelů, pokud prodáváte výrobky s lithium-iontovými bateriemi.
- Nesoulad s bezpečnostními požadavky lithium-iontových baterií může vést k vážným zraněním vašich zákazníků a k pokutám, zákazu prodeje výrobků a poškození vaší pověsti.

Hlavní doporučení

- prodávejte pouze výrobky, které splňují všechny relevantní bezpečnostní požadavky,
- sledujte bezpečnostní informace a informace o stahování výrobků z oběhu,
- zkontrolujte varovné informace/označení na výrobcích s lithium-iontovými bateriemi,
- přiložte návody pro bezpečné nabíjení, skladování a likvidaci baterií,
- poskytněte své kontaktní údaje a informujte zákazníky o otázkách bezpečnosti výrobků.

<https://www.mpo.gov.cz/cz/ochrana-spotrebitele/bezpecnost-vyrobku/informacni-kampane/osvetova-kampan-oecd-zamerena-na-bezpecnost-lithium-iontovych-baterii-a-vyrobku-s-lithium-iontovymi-bateriemi---283430>